

Benda Bilili

Om rätten att i första hand vara människa, musiker, anställd och först långt ner på listan vara en person med en diagnos eller funktionsnedsättning. KRÖNIKA i SocialPolitik nr 3/2011: Leif Stenberg

En fredag ser jag filmen om musikerna [Benda Bilili](#) på Hagabion i Göteborg. Den utspelar sig i Kongo bland hemlösa människor, flera lever i egengjorda rullstolar. Arbetslösheten är – total. Många tvingas ta sig fram genom tiggeri och kriminalitet.

Var och en för sig skulle de gå under. Men de äger instrument; hembyggen av en konserverburk som ger resonans när man knäpper på tråden som är fäst i bunken, en gitarr med en eller två strängar liksom något att slå på för att hålla rytmen.

De ses på djurparken eller inne i stan för att musicera och skriva texter om nattens sömn på kartong och drömmar om att ordna en madrass. Musikens kreativitet gör att de vågar blicka hoppfullt in i framtiden.

Det franska filmteamet följer de hemlösa under fem år och lyckas förmå ett skivbolag att spela in deras musik. När skivan är klar blir de inbjudna till en turné i Europa. Hyllningarna är totala, inte genom välgörenhet för att de sitter i rullstol eller är psykiskt sjuka, utan därför att skickliga musiker som speglar sina egna liv är oslagbara, där finns ingen tom cymbal.

På måndag kommer jag till Skellefteå för den tredje perioden filminspelning om och med människorna på Solkraft. Till stor del tillhör de samma skara som i Blenda Bilili. Om de fick mötas skulle många känna sig som systrar och bröder.

Skillnaden är att på Solkraft har alla rätt till ett arbete, med allt vad det betyder för att ingå i en gemenskap och vara behövd. Alla bor bra. Där finns en försäkringskassa, arbetsförmedling, kriminalvård, kommun och landsting som samarbetar runt de enskilda människorna. Det går att leva

drägligt. Den som behöver en rullstol har rätt till en sådan. Återinläggningarna hos psykiatrin minskar drastiskt, liksom missbruket av droger och kriminalitet.

Under veckorna i Skellefteå lyssnar jag till otaliga berättelser om vägen till att erövra värdiga liv, flera har tidigare levt i socialgrupp 17. Ju längre tiden går, desto fler instrument kommer fram. Musik och sång under arbetet med att montera lister, stansa plåtbitar, paketera plåster, baka bröd. Det liknar mer och mer en musikal.

Om musikgruppen Benda Bilili kom på besök skulle de troligen börja med att spela tillsammans dygnet runt. Efter någon dag skulle de afrikanska musikanterna undra hur det kommer sig att alla 450 människorna på Solkraft har arbete, att ingen sover på kartong, att alla har madrass och bor i egen bostad. Svaren på frågorna är inte givna.

Och hur skulle svaren lyda om svenska politiker på hög nivå frågade samma sak? Ska människor som av samhället betraktas som sjuka, men som själva känner sig tillräckligt friska, ha rätten till ett arbete att utföras i egen takt? På Solkraft är man inte sin sjukdom, utan människan, precis som i Benda Bilili.

I Skellefteå har man knäckt koden för människors rätt att vara behövda, inkluderat alla som från barnsben stämplats med hopplösa diagnoser av oss andra och samhället.

leif.a.stenberg@telia.com

<http://www.staffbendabilili.com>

Benda Bilili visas på [SVT Play till den 27/9/2011](#)

[Beställ SocialPolitik nr 3/2011](#)